

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p align="center">APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	--	--

Probleme culturale bănățene.

IV.

La noi în Banat experiența școalelor sătești nu s'a făcut, dar unde s'a făcut, ea pretutindeni a dat roade. Iată, în câteva cuvinte ce este o asemenea școală. În intervalul dintre Ianuarie și Mai 1934 au funcționat, în Ardeal 11 școale, cu durata medie de 4 săptămâni și cu un număr de 14—42 țărani, fiecare. Li se dau, în centrele fixate, țăranilor, cari au cea mai ușoară posibilitate de trai, o seamă de învățături sistematice, de către oameni anume rânduiți. Ocupându-se de problema noastră apreciată revistă craioveană „Ramuri” spune, că „ideea acestui nou mijloc de propagandă, a fost viu îmbrățișată de locuitorii satelor cari au frecventat cu drag școala devenind — unii dintre ei — un permanent ferment al înălțării locale. De altfel — în ultima analiză — acesta e și idealul educativ al școalelor țărănești: întreținerea *permanentă* în sate a unor factori cari, prin activitatea lor, să dea pildă continuă consătenilor”.

Desigur că înaintestătătorii „Astrei” vor grăbi să generalizeze „școala țărănească”. Mai ales că la noi „Astra” se mărginește la obicnuitul ciclu de conferințe în timpul iernii. Doar în Caraș, cu centrul Bozovici, ea activează și pe sate. În cazul înființării de școale preoții noștri au cuvântul ca și rolul hotărâtor la organizarea și îndrumarea lor. El, preotul fiecărui sat poate alege și determina rolul ce i se cuvine parohiei sale ca factor în organismul școlii. În colaborare cu elementele mai de frunte, grupele în jurul acelei înjghebări, este cu neputință ca, după un oarecare timp desigur, să nu se resimtă o binefacere cu caracter general. Conferințele învățătoresști, încadrate după vederi strict profesionale și limitate la membrii tagmei învățătoresști, tocmai din această pricină dau numai rezultate pale. De conferințele preoțesști nu mai

vorbim, cu deosebire în unele părți, unde trebuie puse din nou pe picioare. Acest fel de conferințe în ce privește partea lor publică, care se deslășură în fața credincioșilor, sunt a se face cât mai atrăgătoare. Cele intime, fie că sunt pastorale, catehetice etc. pot trata orice subiecte, cele publice însă au să țină seamă de auditor, de scăderile din partea locului, relele și păcatele mai răspândite, nescăpând iarăș din vedere să se laude însușirile bune.

În acest chip preoții între sine, în colaborare cu învățătorii și intelectualii, fie prin „Astra”, „F. O. R.” etc. dar în orice caz *colaborând* și *muncind* continuu își pot spori capitalul de nădejdi ca și pe acela de merite, cari totdeauna la sfârșit numai se cântăresc, apreciindu-se la justa lor valoare. Din o seamă de împrejurări s'a văzut ce se așteaptă și în ce măsură se așteaptă muncă dela preoți, ca și dela toți cei din slujba bisericii.

Instrucția prerogimentară ne asaltează cu fel de fel de adrese, în toate vizând rolul bisericii și al slujitorilor ei în această nouă formă de educație și instrucție cetățenească. Un nou moment ce nu trebuie lăsat să scape, cu deosebire că adulții sunt cel mai critic element de păstorire. Biserica Angliei am văzut ce face, lovind răul în inima lui; noi aici suntem mai spre orient, dar vremea nu e departe când lucrurile vor trebui spuse deschis și în țara aceasta.

Numai cu sinceritate și curaj se realizează izbânzile mari; iar sinceritatea scăderilor noastre o avem, ne lipsește doar curajul debarasării de ele. Avem aici în Banat cel mai bun material omenesc, nu lipsește nici însuflețirea preoților; și totuș relele sunt mari iar vremurile atât de pretențioase! Cum vom râvni și elupta întâietatea Banatului în asemenea împrejurări, cum vom îndrăzni să făurim și alte planuri?

Fiecare din noi să răspundă prin faptele sale de viitor.

O nedreptate.

— In atenția factorilor cu cădere. —

Citind în ziarul „Universul” (Nr. 20 a. c.) „memoriul asociației generale a clerului ortodox român” prezentat d-lui ministru al cultelor la 18 Ianuarie a. c., mă văd constrâns a face unele mici obiecțiuni.

În memoriul din chestie care se ocupă cu problema pensionării preoților Bisericii ortodoxe române, un lucru îmi bate la ochi și mă doare și împreună cu mine pe toți preoții ortodoksi ciscarpatini: Memoriul se ocupă exclusiv numai cu preoți seminariști și cu preoți licențiați în teologie. Din ce cauză chiar și Asociația clerului ne ignorează pe noi cei de dincoace? Din ce cauză nici un cuvânt despre Academiiile noastre teologice, cari încă aparțin învățământului superior ca și facultățile.

Că academiile noastre teologice sunt bune și corespunzătoare, o știe toată lumea. O recunoaște elogios însuși I. P. S. Patriarh Miron, când la o festivitate a seminarului Nifon din capitală zice:

„Academiile teologice din Ardeal, sub acest raport, sunt mai fericit organizate. Ele își au, pe lângă cursurile teologice, căminul teologic, care cuprinde pe toți studenții teologi și-i obligă a trăi ca interni regimul vieții educative creștine, proprie pregătirii unui candidat de preoție. Tinerii bacalaureați veniți la o Academie teologică, vin mânați de propria lor vocație și nu constrânși de o diplomă de seminar cu drepturi restrânse. Academiiile se pot generaliza ca instituții teologice proprii nu numai instrucției teologice, ci mai ales educației religioase morale, de care se simte astăzi nevoe mai mult ca oricând”.

Iar în Pagina Bisericii a marelui cotidian „Universul” cam aceleași judecăți le face despre Academiiile teologice, în două articole, distinsul fiu al Bisericii noastre d-l *Iuliu Pascu* membru al Consiliului legislativ (*Revista teologică* Nr. 1-2 a. c. pag. 140-141).

Revenind la chestia pensionării preoților și la datele prezentate de asociație, suntem și noi pentru propunerile făcute în memoriu.

În chestia transferărilor însă nu putem noi decide căci am atinge și uzurpa drepturile și prerogativele episcopale. Transferările de preoți le poate face numai chiriarhul, căci el e stăpân peste mandatarii săi.

Noi cei de dincoace ne-am obicinuit cu stabilitatea — și avem oare care oroare față de „pahodurile” cu căldarușă'n leucă, de pe vremurile anteașaguniane, despre care ne povesteau preoții bătrâni cari le trăiseră.

Un episcop știe și găsește totdeauna moda-

litatea de a-și plasa pe candidații de preot și pe preoții merițoși în locurile convenite lor. Și — cum e și natural — va plasa întâi pe cei crescuți în institutele de sub supravegherea sa, cecece cu cred nu se poate numi regionalism.

Aceste îmi sunt obiecțiunile față de memoriul din chestie.

Și ca să fiu categoric: dorința noastră este ca pe viitor să se curme răul, nedreptatea ce se comite față de Academiiile noastre teologice și dându-li-se dreptul de a elibera absolvenților lor licențe echivalente cu ale facultăților. Iar una dintre Academii să fie ridicată la rangul de facultate.

E o cerință a vremii, un postulat național împlinirea acestor juste deziderate.

Nedreptățirea Academiiilor din mitropolia noastră a fost arătată și comentată în mai multe rânduri prin ziare și reviste. De curând chiar și de șeful preoților militari din Timișoara — în un articol de ziar — în care se spunea că Academia teologică din Blaj are deja dreptul de a elibera asemenea licențe absolvenților ei.

Până când uniții să fie preferați față de noi? Până când tot noi neîndreptățiii? Până când tot noi trubadurii durerii?...

Pr. T. R. Perianu.

Episcop Nicolae Velimirovici :

Unei doamne despre aceea cum se răzbună morții.

Îmi scrii, că te conturbă ceva în vis. Oarecum, trei copii ți se ivesc îndată ce închizi ochii, și apoi te rîd, te batjocuresc, te amenință și te îngrozesc. Ai umblat pe la oameni înțelepți și ai căutat leac. Ei ți-au spus: aceasta nu-i nimic! Tu le-ai zis: dacă nu e nimic, alungați delă mine această închipuire. Cum poate fi nimic aceea ce nu-mi dă pace deja de șase luni? Ei, la aceasta ție: în schimbă aerul, du-te în societăți vesele, hrănește-te mai bine; aceasta este simplă ipohondrie.

Soră, îi știu eu pe acei cumiști. Au luat pe dinte așa câteva cuvinte, cum: ipohondrie, telepatie, autosugestie, cu ajutorul cărora trec peste o realitate sufletească iretutabilă, la ordinea de zi, adică la aer, veselie, carne, spirtuoase și vin.

Ci, eu îți spun: acei trei copii cari ți se ivesc, sunt chiar acei trei copii ai tăi, pe cari tu, după propria-ți recunoaștere, i-ai omorât înainte de a-i fi sărutat vii dulcele soare. Și ei acum se răzbună. Iar răzbunarea morților e grozavă, exasperant de grozavă. Cum tu, te

numești femeie bibliofilă, eu îți voi vorbi din cărți. Îți vei fi amintind, din cărți, de Macbeth, sau cum pe un rege englez l-a omorât duhul celui asasinat de el. În tot cazul ai cetit cum regele Vladislav, ucigașul regelui Vladimir, a fost omorât de duhul lui Vladimir.

Se poate să nu fi cetit despre următorul caz. Împăratul bizantin Constans, a avut de frate pe Teodosie, pe care nu-l iubea, căci se temea ca acesta să nu-l răstoarne de pe tron. De aceea Constans forțează pe Teodosie să primească cinul diaconesc. Dar teama nu l-a părăsit pe împărat nici după aceea. La urmă, împăratul se hotărăște la crimă. Rânduie ca pe Teodosie să-l omoare chinuitor. Acum răsuflă cu sufletul ușurat, crezând că s'a scăpat pe vecie de rivalul său. Însă neștiutorul, nici nu și-a închipuit, că morții sunt mai tari decât cei vii, și că acela care omoară pe omul nevinovat, în realitate nu învinge, ci depune armele în fața celui omorât. După aceasta, într-o noapte, se ivește Teodosie cel omorât fratelui său împărat, cu paharul de sânge, care se aburea, și cu glas înfricoșător striga: „Bea, frate!” Împăratul sare, pune în picioare întreg palatul; însă nime nu știa să-i spună nimic. Într'altă noapte se repetă aceeaș scenă: diaconul cu paharul în mână și cu înspăimântătorul țipăt: „Bea, frate!” Împăratul pune în picioare întreg palatul, și toți priveau înzglemeniți la el, după cum la tine acei cumiți cari te-au trimis la aer și la cuină mai bună. Și, într-o noapte, iarăș se repetă la fel. Și, în sfârșit, împăratul Constans deplin sănătos în seara zilei, e găsit mâine zi dimineața mort în patul său.

Cetești sfânta Scriptură? Acolo totul e pus, totul lămurit, cum și dece morții se răzbună față de cei vii. Cetește încă odată despre Cain, care din cauza uciderii fratelui său, nici unde și nici când nu a avut pace. Apoi, cum s'a răzbunat duhul ofenzat al lui Samuil față de Saul. Apoi cum muncitul David, a îndurat grozav, ani și ani, din cauza uciderii generalului său Urie. Și, cetește încă, dacă vrei, mii și mii de cazuri asemănătoare cunoscute dela Cain până la tine. Și vei înțelege, ce te chinue și dece. Vei înțelege, că lumea omorâților e mult mai tare decât ucigașii lor, și că înspăimântător se răzbună.

Întăiu, înțelege și cuprinde aceasta. După aceea fă tot ce poți pentru ucișii tăi copii. Și milostivul Dumnezeu, în fața căruia nu există morți, te va ierta, și-ți va dărui pacea. Iar despre tot ceace trebuie să faci, întreabă biserica. Aceasta știu preoții.

Miluiască-te Dumnezeu.

Traducere din limba sârbă de:
Pr. A. Uroș-Doloveanu.

„Dacă faceți bine...”

De: Pr. Iacob Crețiu.

„Dacă faceți bine la cei ce Vă fac bine, ce mulțumire puteți avea?” (Luca 6, 33).

...Desigur, că în activitatea pastorală, fiecare dintre frații întru Hristos, va fi avut prilejuri multe, ca să facă diferite constatări. Și, cred că nu odată își vor fi pus și alți colegi întrebări din cele cari și-au pus și își pune cel care semnează aceste rânduri, căutând răspunsuri justificate pe temeiul sfintei Scripturi.

Ei bine, cum „Foaia Diecezană”, este o tribună liberă, a noastră, a celor cari stăm în slujba apostolatului, în de Dumnezeu păzita eparhie a Caransebeșului, mă gândesc — așa cum m'am gândit întotdeauna — că făcând câteva încreștări pe marginea realității, fiecare din noi, cari avem de spus ceva, nu numai că n'ar putea fi considerate de neavenite aceste încreștări, ci că avem chiar datoria de a le face. Datorie față de sfânta biserică luptătoare a lui Iisus Domnul, în slujba căruia stăm, datorie față de noi înșine, față de conștiința noastră de slujitori ai sfântului altar.

...Credincioșii sfintei noastre biserici, — cei mai mulți, ca să nu zicem toți, — obișnuiesc, atunci când fac *pomene*, sau orice altă binefacere, să cheme ca să se sature, nu pe cei săraci, pe cei flămânzi, pe desmoșteniții vieții, ci iar pe cei sătui, pe cei îmbuibați, pe rudeni, prieteni și vecini.

Și, cu toate că nu odată s'a întâmplat, ca să audă, că acești îmbuibați, nici nu s'au sculat bine dela mesele întinse, și au și început să spună, că n'a fost bună mâncarea, că beutura n'a fost destul de „tare”, etc., sistemul continuă...

Ori, după învățătura Mântuitorului Iisus Hristos, asifel de *pomene* nu-și pot ajunge scopul pentru care s'au făcut și se fac. Cel care face pomană sau o binefacere, n'ar trebui să se uite la fața omului, ci la sărăcia, la neputința, la lipsa lui.

Căci Iisus Domnul, iată ce a spus: „Când faci prânz sau cină, nu chema pe prietenii tăi, nici pe frații tăi, nici pe neamurile tale, nici pe vecinii cei bogati, ca nu cumva să te cheme și ei, la rândul lor, pe tine, și să iei astfel răsplătă pentru ce ai făcut. Ci, când faci ospăț, cheamă pe săraci, pe schilozi, pe șchiopi, pe orbi. Și vei fi fericit, pentru că ei n'au cu ce să ți răsplătească; dar ți-se va răsplăti la învierea dreptilor” (Luca 14, 12-14).

Creștinul când face o pomană, vrea să facă o faptă bună, pentru răscumpărarea, ușurarea sufletului celui răposat.

Dar, ce fapte bune faceți voi creștinilor, „dacă faceți bine celor ce Vă fac bine; ce răsplată vi se cuvine? Au nu și păcătoșii fac așa? Și dacă dați cu împrumut aceluia dela cari nădăjduiți să luați înapoi, ce răsplată vi se cuvine? Și păcătoșii dau cu împrumut păcătoșilor, ca să ia înapoi întocmai... Voi însă faceți bine și dați cu împrumut fără să nădăjduiți ceva în schimb. Și răsplata Voastră va fi mare și veși fiții Celui prea Înalt“ (Luca 6, 33-35).

Pomana deci așa trebuie făcută, pentru ca să fie bine primită și să-și ajungă scopul, altcum...

Oare noi, preoții, cari suntem chemați să sfințim aceste pomene, spunem noi acestea creștinilor, celor încredințați nouă spre păstorire?

Să fim sinceri și să recunoaștem ceea ce facem, în timp ce sectarii ne atacă biserica și pe această chestiune; pe felul cum înțeleg să facă pomenile creștinii noștri.

N'am avea oare îndatorirea de a începe, cu metodă, să determinăm pe păstoriții noștri ca să înceteze de a mai face așa cum fac pomenile?)*

Iată o întrebare, la care aștept răspuns... și n'ar strica, de s'ar angaja cât mai mulți frați întru Hristos, într'o asemenea discuție.

† Mitropolitul Dr Vasile Suciul al Blajului.

Vineri noaptea, 25 Ianuarie 1935 a trecut la vecinicie I. P. S. Sa mitropolitul românilor gr. catolici uniți, Dr Vasile Suciul dela Blaj. Știrea a provocat îndurerare pretutindeni, căci adormitul în Domnul s'a distins ca bun român, căturar consumat și prieten al armoniei între fiii aceluiș neam.

I. P. S. Sa a fost încă de multă vreme suferind, cu toate acestea nu a întrelăsat nici o clipă în care să nu se preocupe de grija turmei sale, muncind însuș necontenit. Moartea l-a răpit în al 62-lea an al vieții și al 17-lea de înțeleaptă cărmuire. Cu apunerea în mormânt a mitropolitului român unit Vasile Suciul se pierde un cap devotat Bisericii sale, un adversar leal dar niciodată pătimăș în lupta fatală ce ni-a creiat-o trecutul, din toate privințele vrăjmaș.

Il deplângem alături de toată suflarea păstoriților săi, iar pe Dumnezeu îl rugăm să-l odihnească în ceata celor buni!

*) Părintele Crețiu are oarecare dreptate, mai ales dacă în acele părți pomenile se fac între prieteni și cunoscuți bogați sau „îmbuibăți“, cum zice sf. Sa. Dar când pomana o face un sărac, prietenii și rudele sale tot sărace vor fi. Așa cred. Și apoi în unele sate, a 2-a, a 3-a masă de regulă se pune numai pentru săraci. Red.

Ecouri.

Despre numărul nostru 1 din 6 Ianuarie anul acesta, în care am consemnat evenimentul împlinirii unui jumătate veac de apariție a „Foi Diecezane“, în afară de nota luată de marele ziar „Universul“, au mai apărut următoarele prețioase ecouri.

„TELEGRAFUL ROMÂN“:

Foaia Diecezană, organul eparhiei Caransebeșului, a împlinit 50 de ani de existență. Cu această ocazie, Nr. 1 din 1935 a eșit cu un material bogat, comemorând acest eveniment. În articolul prim P. S. episcop arată însemnătatea ce-o au foile bisericesti în timpurile noastre în cari ne inundă publicațiile ce nu contribuie la zidirea sufletelor, ci mai de grabă le slăbesc rezorturile morale și religioase. Urâm confratelui dela Caransebeș viață lungă și succese îmbelșugate în munca sa atât de prețioasă.

„BISERICA ȘI ȘCOALA“:

Jubileul organului Foaia Diecezană din Caransebeș.

Împlinirea unui jumătate de veac din viața organului „Foaia Diecezană“ din Caransebeș, este un moment de importanță pentru presa noastră din Ardeal, Crișana și Banat. Cu deosebire presa noastră bisericască care a luptat cu sărăcia, de multe ori cu indolența și atacurile cari ne loveau din partea dușmanilor ce ne subjugau. Această presă s'a putut susține numai grație muncii desinteresate a făuritorilor ei și a preoțimei.

Între aceste organe de presă, se numără și Foaia Diecezană din Caransebeș, care a fost pentru eparhia Caransebeșului farul și lumina ortodoxismului românesc.

Ea a propovăduit vreme de 50 ani cuvântul evangheliei lui Hristos, ne-a păstrat scrisul românesc în vremuri de suferințe și a dus mângăere în casele preoților și eparhioților lor. Foaia Diecezană, împreună cu celelalte organe eparhiale au fost oglinda aspirațiilor noastre seculare și ecoul opiniei publice românești, care cerea dreptate și libertate.

Cu prilejul împlinirii de 50 ani, Foaia Diecezană a apărut în număr festiv, cu material selecționat și bine scris. Articollii sunt de: P. S. Sa Episcopul Vasile, de consilierul N. Cornean redactor, deputatul Dr C. Corneanu, consilierii Ancușă și Moaca. etc.

Dorim ca „Foaia Diecezană“ să realizeze și în viitor progrese folositoare pentru Biserica și neamul nostru.

„LEGEA ROMÂNEASCĂ“:

„Foaia Diecezană“

Revista bisericască oficială eparhială dela Caransebeș a împlinit 50 ani de existență.

Revistele bisericesti oficiale a eparhiilor noastre din Ardeal sunt oglinda fidelă a vieții religioase-morale și a celei culturale-naționale a acelor eparhii din trecut și prezent.

Dela revistele noastre bisericesti eparhiale au plecat directivele pentru triumful principiului creștin și cel național. Toate luptele pentru apărarea limbii și legii românești, le-au început Vlădiciei, preoții și dascălii, iar ceea ce s'a scris, prin aceste reviste s'a scris. Pasto-

rarele Vlădicilor români din era de asuprire ungurească, din război și după război, au fost și sunt și azi izvor neseecat de îndemn la ideal, jertfă și iubire de neam. Dar nu numai Vlădicii au sămănat învățături creștinești prin paginile revistelor bisericești, ci au făcut-o aceasta preoții, dascălii, profesorii cuminți și o pleiadă întreagă de oameni luminați, cari se numiau „bisericiani”. Aceștia prin scrisul lor au dat poporului ceea ce le trebuia. hrana spirituală a sufletului și a minții.

La împlinirea alor 50 ani de existență a „*Foii Diecezane*” dela Episcopia de Caransebeș, gândul nostru se îndreaptă mai întâi la întemeietorul acestei reviste, la fericitul în Domnul *Episcopul Ioan Popasu*, a cărui memorie a binecuvântat-o și cinstit-o paginile acestei reviste, prin linia dreaptă religioasă-românească și ortodoxă ce a urmat-o, iar în al doilea rând suntem cu gândul la noul *Episcop Vasile*, sub a cărui supraveghiere va apărea de aci încolo această revistă.

Preasfințitul Episcop Vasile, în articolul de fond al revistei „*Foia Diecezană*” a arătat prea frumos menirea și importanța ce o mai au azi revistele noastre eparhiale, rămâne numai ca bunul Dumnezeu să-i ajute să poată realiza din foaia oficială a eparhiei P. S. Sale o catedră, de unde să se propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu și o candelă în care să ardă pururea focul credinței în Dumnezeu și dragostei de neam.

Cu Dumnezeu înainte!

„RENAȘTEREA“:

O aniversare frumoasă.

O veste impresionantă ne vine dela Caransebeș: „*Foia Diecezană*”, organul eparhiei, a împlinit 50 de ani de viață. Evenimentul a fost adus la cunoștința Bisericii printr'un număr bogat, eșit chiar de Anul nou. Articolul de fond este semnat de P. S. Episcop *Vasile*, care insistă asupra rostului determinant al foilor bisericești cu deosebire în vremuri tulburi ca cele de azi, când tinerimea sfidează credința și morala. Pline de interes sun și celelalte contribuțiuni. Sperăm că în a doua jumătate de veac, „*Foia Diecezană*” — sub inspirația cărturarului Episcop Vasile — va servi ortodoxia bănățeană cu noi forțe spirituale, cari să rodească din plin spre gloria Bisericii întregi.

„ACȚIUNEA“:

„*Foia Diecezană*” a împlinit 50 de ani.

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului, „*Foia Diecezană*”, și-a sărbătorit printr'un număr jubilar, 50 de ani de viață. Iată un jubileu care ne îmbucură! O foaie românească din Bănat și inspirată de învățătura creștină, a putut să apară neîntrerupt, o jumătate de veac. Când atâtea instituții de cultură s'au îngropat în negura trecutului, când atâtea organe de publicitate și-au închis de mult ultima pagină, „*Foia Diecezană*” a eparhiei ortodoxe a Caransebeșului, se oprește o clipă în drumul ei; privește de-alungul celor 50 de ani de apariție; își reamintește de toți cari s'au trudit pentru ea. Și scoțând învățăturile lăsate moștenire prezentului de către acei, cari în răstimpul celor cinci decenii scurse până azi, au slujit scopului pentru împlinirea căruia „*Foia Diecezană*” a văzut lumina zilei la 5.17 Ianuarie 1886, din îndemnul episcopului Ioan Popasu; și mulțumită cu tot ce a lucrat până acuma, „*Foia Diecezană*” pornește iarăși la drum. La un drum destul de greu, al cărui capăt încă nu se întrezărește, căci și ținta pe

care „*Foia Diecezană*” o urmărește, nu este dată spre ajungere unei generații sau două de oameni, ci tuturor generațiilor de ființe omenești, cari vor sta în slujba bisericii și a neamului și cari totdeauna vor suferi de aceleași lipsuri și vor avea trebuința aceleiași lumini călăuzitoare.

În cel dintâi articol „către onorabilii cetitori”, episcopul Ioan Popasu i-a încredințat „*Foii Diecezane*” următoarea menire: „ea va mijloci o comunicațiune intelectuală mai vie între organele diecezii cât și între toți iubitorii de înaintarea binelui bisericii și a școalei noastre”. „Ea va stăruii să lumineze oamenii noștri, îndeosebi pe preoții, învățătorii și cărturarii poporului, îndreptând, întregind și sporindu-le treptat cunoștințele neapărat de lipsă, pentru zilnica lor ocupațiune. Ea va mai avea scop apărarea autonomiei bisericii, va înălța puterea intelectuală și morală a preotului”. Acest testament, lăsat „*Foii Diecezane*” de către întemeietorul ei, de către primul episcop Ioan Popasu al episcopiei Caransebeșului restaurată prin rezoluția împărătească dela 6 Iulie 1865, a găsit distinși și însuflețiți executori testamentari. Oamenii de seamă ai Banatului, vlădici, profesori și cărturari, cu toții s'au supus poruncii episcopului Popasu, scriind în coloanele „*Foii Diecezane*” pentru luminarea preoților, pentru apărarea autonomiei bisericii noastre, pentru înaintarea bisericii, școalei și neamului nostru.

Și tot așa, chemarea episcopului Ion Popasu, a găsit oameni plini de însuflețire și abnegație, cari și-au luat pe umeri sarcina destul de grea, a redactării și răspândirii organului de publicitate al eparhiei ortodoxe a Caransebeșului.

Facând mari eforturi și luptând cu toate primejdiile pe care un organ de publicitate românesc le-a putut întâmpina într'un stat dușman neamului și bisericii noastre, „*Foia Diecezană*” a fost la înălțimea cerințelor vremii trecute.

Dar și azi, „când publicistica e călăuzită exclusiv — cu rare excepții — de sporirea tirajului și este dominată de senzaționalul cotidian, care nu cruță pe nimeni și nimic, ci confundă — durere, atât de des — combaterea răului cu șantajul, interesul obștesc cu cel de partid și chiar cu cel personal, un organ de publicitate pus în slujba ridicării Bisericii noastre străbune și a asigurării pe seama ei a unui loc de frunte în opera de consolidare a țării; un organ de publicitate călăuzit de preocuparea de a îndruma gândirea și viața obștei românești pe cărările adevărului religios creștin și ortodox și ale moralei creștine, ațintind privirea cetitorilor săi pururea spre culmile de senină spiritualitate ale idealului de gândire și viață creștină, este cum nu se poate mai necesar”.

Conștientă de această necesitate, și înțelegând rostul impus de împrejurările schimbate, „*Foia Diecezană*” a luat hotărârea „de a apare de aci înainte în fond și formă la înălțimea cerințelor vremilor schimbate și a problemelor ce acoste vremi le pun înaintea Bisericii noastre spre grabnică și norocoasă rezolvire”.

Fie ca și această menire, arătată „*Foii Diecezane*” de către P. S. Sa Dr Vasile Lazărescu episcopul Caransebeșului, să fie înțeleasă de cât mai mulți, grupându-se în jurul organului de publicitate al eparhiei ortodoxe a Caransebeșului colaboratori distinși și redactori însuflețiți și pricepuți, pentru ca toți la oaltă, să poată lucra cu bune rezultate, pentru împlinirea tuturor acelor rosturi, cari s'au impus „*Foii Diecezane*” în cursul unui jumătate veac de apariție, și cari i se impun și în zilele noastre.

Tiberiu Mităr.

Recenzie**„Zece ani în slujba Bisericii și a neamului“.**

E titlul unei cărți bogate în conținut, care cuprinde activitatea rodnică a Academiei Teologice ortodoxe-române din Cluj.

Zece ani de muncă continuă, de eforturi pline de idealism pentru înălțarea dezideratelor spirituale, pentru triumful cauzei creștine — înălțarea Bisericii ortodoxe române în metropola Ardealului. Și în fruntea seriei comemorative găsim cuvântul sincer, energic, al P. S. Sale Episcopului Nicolae Ivan. Îi găsim pe toți acei mecenai ai Academiei ortodoxe române, cari au sprijinit din belșug instituția creștină ortodoxă: Miniștrii: Alex. Lapedatu, Dim. Gusti și Dr. C. Angelescu. Urmează figura măreață a p. prof. univ. Dr. Ioan Lupaș fost profesor de Istorie bisericească a Academiei teologice din Cluj. Dela pag. 27-304 găsim figurile bine cunoscute ale arhid. prof. Dr. I. Vască rectorul Academiei, un suflet mare, teolog erudit, om de înaltă și profundă înțelegere socială, conduce Academia teologică din Cluj dela 1927 până acum. Și toți ceilalți d-ni profesori sunt doctori în sf. Teologie, licențiați în filosofie și cu studii de specializare în diferite domenii ale teologiei. Ceeace ne uimește mai mult, e activitatea deosebit de bogată extra școlară — conferințe publice, articole publicate în diferite reviste și ziare, studii de specialitate și căști de valoare religioasă și socială. În lucrarea omagială a Academiei găsim studii interesante, fiecare profesor în specialitatea lui ne dă o lucrare prețioasă: prof. Dr. I. Lupaș: „Varlaam, Mitropolitul Moldovei 1632-53“ (pp. 55-77). Dr. O. Bucevschi: „Păcatul strămoșesc“ (pp. 79-130). Dr. G. L. Munteanu: „Învierea lui Iisus“ (pp. 131-162). Dr. V. Pârvulescu: „Analiza biologică a individului ca bază de plecare în propovăduirea principiilor moralei creștine“ (pp. 163-173). Dr. V. Petrașcu: „Importanța muzicii și rolul cântărilor bisericești în cultul divin“ (pp. 175-184). Dr. V. Sava: „Biserica și Statul“ (pp. 185-261). Dr. G. Stănescu: „Manicheismul“ (pp. 203-215). Dr. I. Vască: „Un campion al necredinței: F. W. Nietzsche“ (pp. 218-240). Dr. Ioan Pașca: „Contribuțiunile la istoria infailibilității papale. Viața și doctrina episcopilor romani Liberiu (325-366), Virgiliu (537-555) și Onoriu (625-628)“ (pp. 241-304). Toate aceste studii au o importanță deosebită, sunt contribuții fidele la înțelegerea și promovarea studiilor teologice — din ele găsim stră-

dința continuă a acelor profesori, cari pe lângă cursurile zilnice ce le țin studenților, caută să treacă peste munca mecanică și adeseori aridă — înălțând sufletele ascultătorilor prin acele prelegeri calde, cuvinte cari emană dela suflet și se adresează sufletului. În partea a II-a se face istoricul Academiei și a Internatului teologic ortodox român din Cluj.

Sunt statistici interesante și ele cuprind și activitatea rodnică în ogrorul Domnului și al studenților dela Teologie.

Acum mai mult ca oricând publicațiunea de peste 90 pagini a Academiei teologice ortodoxă română din Cluj, confirmă mai puternic: *existența și menținerea Academiei de teologie din Banat și Ardeal*. Ea răspunde totodată și acelor sceptici, cari au contestat drepturile Academiei de teologie.

Nu trecem cu vederea să amintim că Clujul cultural a avut fericirea să-l aibe pe P. S. S. Nicolae Ivan Episcop, care deasemenea a fost sprijinit și iubit în toate acțiunile frumoase de oameni cu talente rare: Dr. I. Lupaș, Sextil Pușcariu, Dr. S. Dragomir, miniștrii Alex. Lapedatu, Oct. Goga și alți mulți bărbați plini de energie și iubire de ortodoxie. *Această fericită colaborare între înțelegătorul Episcop și elita intelectualității ardeleni a dat rezultate grăitoare, pe cari toți le apreciem.*

Prof. C. RUDNEANU.

Datoriile comunelor bisericești și conversiunea.

— Studiu —

(Continuare)

de: AUREL MOACA.

Constituția cea nouă a țării noastre, publicată în Monitorul Oficial din 29 Martie 1923, precizează în art. 22, că „în tot r. gatul României Biserica creștină ortodoxă va avea o organizație unitară cu participarea tuturor elementelor ei constitutive, clerici și mireni“

Apoi continuă, că „o lege specială va statornici principiile fundamentale ale acestor organizații unitare, precum și modalitatea după care Biserica își va reglementa, conduce și administra, prin organele sale proprii și sub controlul Statului, chestiunile sale religioase culturale, fundamentale și epitropești“.

Când cetim textul acesta atât de limpede al constituției celei mai noi și când știm, că în baza principiilor depuse în această constituție s'a votat Legea din 6 Mai 1925 pentru organizarea Bisericii noastre, precum și Regulamentul aparținător acestei legi, este exclus să mai putem afirma, că Biserica ortodoxă în general și organizațiunile ei alcătuitoare, enumerate în textul legii, în special, sunt persoane juridice de drept privat.

Cu toate cele invocate țin, că nu e de ajuns să ne mulțumim cu textul rigid, votat de corpurile legiuitoare, ci să vedem că în acest obiect ce zice un bărbat pe specialitate, directorul contenciosului băncii „Albina“

din Sibiu, Dr Mihai Veliciu, care a comentat Legea și Regulamentul pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane în lumina dreptului comun din Transilvania.

Tratând autorul principiile generale de lichidare a datoriilor ajunge și la persoanele juridice în privința cărora spune următoarele: „Persoanele juridice de drept public se creează numai prin lege. De exemplu: parohiile, comunitățile bisericești, camerele de comerț, de agricultură etc.”

„Numai persoanele juridice de drept privat, cari nu au scop lucrativ, beneficiază de lege. Persoanele juridice de drept public, chiar dacă nu au scop lucrativ (scop care aduce câștig), nu beneficiază de lege. Textele de lege sunt clare la art. 1 și 30. Dealtcum aproape toate persoanele juridice de drept public n'au scopuri lucrative, afară de regiile Statului. Cu toate acestea în discuțiile dela senat, la întrebarea d-lui senator El. Gyárfás, d-l ministru Xenii și d-l raportor M. Romniceanu au declarat, că parohiile beneficiază de favorurile legii, pentru că sunt persoane juridice fără scopuri lucrative, respective că legiuitorul lichidării datoriilor a înțeles să considere și parohiile de persoane juridice de drept privat. Stăruind d-l Gyárfás pentru admiterea unui amendament, amendamentul a fost respins ca inutil. Cu toate aceste discuții, noi susținem că parohiile ca și toate celelalte persoane juridice de drept public nu intră în prevederile legii. Textul legii este clar, iar noțiunea persoanei juridice de drept privat și de drept public iar este clară. Amendamentul a fost respins, pentru că guvernul a voit să se voteze legea fără nici o modificare, așa cum a fost votată de Camera. Iar declarațiile ministeriale, a raportorului și în general dezbaterile parlamentare, oricât sunt de valoroase pentru interpretarea legii, respective a „intențiunii legii”, n'au nici o valoare dacă nu sunt acoperite de textul legii. Deci repetăm, parohiile și nici o altă persoană juridică de drept public nu intră în prevederile legii”.

Explicarea aceasta a legii conversiunii, pe care o primisem după ce consiliul nostru eparhial luase hotărâre categorică în cauză, e identică atât cu punctul de vedere al consiliului nostru eparhial, cât și cu cel al arhiepiscopiei ort. române din Sibiu, cuprins în circulara Nr. 6679 Epitr. ex 1934, care circulară încă o primisem după ce la noi se lămurise pe deplin cauza în direcția aceea, că comunele bisericești cu datoriile lor nu cad în conversiune.

Dar să nu ne oprim aici, ci să mergem cu un pas mai departe și să ascultăm ce zice d-l ministru de justiție Victor Antonescu în circulara adresată sub Nr. 69317/1934 președinților de tribunale din țară cu privire la explicarea dată în legătură cu persoanele juridice amintite în art. 1. al legii.

„Remarcăm, că în ceea ce privește persoanele juridice de drept privat, este vorba de asociațiunile prevăzute în legea persoanelor juridice din 6 Februarie 1924”.

Așadar persoanele juridice de drept privat asupra cărora tratează această lege sunt beneficiari de conversiune, iar acelea sunt în înțelesul art. 1. al acestei legi asociațiunile și fundațiunile, fără scop lucrativ sau patrimonial, create și organizate de particulari, cari nu pot dobândi personalitatea juridică decât în condițiunile legii pentru persoanele juridice din anul 1924. Ele sunt considerate persoane juridice de drept privat în contrarietate cu persoanele juridice de drept public, cari persoane din urmă se creează numai prin lege.

Urmează să arătăm raportul dintre cele cuprinse în legea persoanelor juridice și Biserică.

În privința aceasta avem o dispoziție hotărâtă a legii.

Art. 27 din Legea pentru organizarea Bisericii ort. române, votată de legislația țării în anul 1925, cuprinde dispoziția că „părțile constitutive ale Bisericii: parohiile, protopopiatele, mănăstirile, episcopiiile, arhiepiscopiiile și Biserica întregă ca atare sunt persoane juridice”, iar prin legea publicată în Monitorul Oficial Nr. 961 din 1928 a fost înlocuită „Biserica întregă ca atare” cu „Patriarhia”.

Din cele expuse reiese în mod cât se poate de evident, că parohiile și celelalte părți constitutive ale Bisericii sunt persoane juridice de drept public și nefiind aceste persoane cuprinse în art. 1. al legii și regulamentul pentru lichidarea datoriilor, tot atât de evident este, că nu pot beneficia de foloasele conversiunii.

D-l ministru al justiției s'a adresat cu circulara citată mai sus președinților de tribunal, pentru că legile de conversiune au creat în cercul celor interesați o confuziune de natură a stânjeni o promptă și înțelegătoare aplicare a legii din 7 Aprilie 1934.

De aceea a socotit să fixeze pe cale de circulară oarecare norme, ținute în duhul care a stăpânit elaborarea noului regim, ca să ușureze judecătorilor sarcina de a colabora la aplicarea legii.

Între aceste norme, cari au scopul să servească judecătorilor de îndreptar în cazuri concrete, este și aceea privitoare la persoanele juridice, care e categorică.

De aceea ținem să accentuăm, că pentru cazul că ar ajunge vre-o cauză de acestea la proces, imposibil ca judecătorul să nu aplice instrucțiunile din circulara ministerială.

În acest studiu nu m'am ocupat de întrebarea, oare e just sau echitabil, că parohiile nu cad în conversiune, căci scopul meu n'a fost altul decât să arăt, că pe baza ultimei legi de conversiune, care de prezent e în vigoare, beneficiază sau nu beneficiază comunele bisericești de favorurile conversiunii, fiind unii de părere că comunele bisericești cad în conversiune cu datoriile lor față de alții.

După cele arătate și documentate cu texte de legi și cu păreri venite dela bărbați cu autoritate nu mă încape îndoială asupra chestiunii tratate în studiul de față.

Drept mângăere le poate servi comunelor bisericești faptul, că pierderea ce o suferă, dacă aceea peste tot se poate numi pierdere, nu cade în sarcina unuia singur, ci se împarte asupra tuturor membrilor parohiei și în consecință nu apasă așa de simțitor, ca și când ar fi fost așezată pe umerii unui singur credincios.

La Librăria Diecezană

se află de vânzare

obiecte bisericești

dela cele mai renumite fabrici.

ȘTIRI

Alegerea arhierilor-vicari. În temeiul art. 88 din Constituție a apărut în „Monitorul Oficial” Regulamentul pentru alegerea, titulatura și numirea arhierilor-vicari în biserica ortodoxă română.

Revenire la matcă. Înregistrăm cu cea mai vie bucurie, ca pe un semn al vocii lui Dumnezeu, revenirile în brațele maicei noastre biserici, a celor multă vreme rătăciți dela sânul ei ocrotitor și mântuitor. Așa în comuna Lighet, unde păstorește neostenitul preot *Constantin Tismonariu*. De curând a revenit la ortodoxie fostul învățător confesional greco-catolic Andrei Murășan. Pe lângă d-sa au mai văzut lumina cea adevărată încă vre-o alte 15 suflete din acea parohie atât de frământată odinioară de „spiritul celui viclean”.

Pentru muzeul eparhial au donat: preotul *Simion Răsvan* din *Domașnea* „planulu topograficu alu Bailoru lui Ercule de Ienga Medi'a”. Acest plan mai conține planul „podului lui Traian” dela Turnu Severin și câteva monumente dela Băile-Erculane cu interesante explicații. Preotul *Emil Chimbir* din *Șopotul-vechiu* un „rescript al împăratului Ferdinand al Austriei (1848. 3. X. Schönbrun), un circular către Românii din Ungaria, de pe vremea lui Kossuth și o predică (rostită cu prilejul instalării de preot) de—acum 150 de ani. Mulțumim călduros binevoitorilor donatori!

Pentru „Piatra Scrisă”, locul de pelerinaj de lângă comuna Armeniș a intrat dela o pereche de tineri căsătoriți din Logoj suma de 1000 Lei. Ei nu doresc ca numele lor să fie publicat. Deaceea Dumnezeu să le răsplătească dania făcută din curată dragoste de lucrurile Sale!

Monede noi de 50 și 200 Lei. După înființarea, prin lege, a Monetăriei Naționale statul va bate noi monede de argint de 50 și 200 Lei. Această operațiune este dictată de două considerațiuni, și anume una de ordin bugetar și alta de ordin trezorer, intenționându-se ca în acest chip să se acopere deficitul de aproape 2 miliarde de Lei.

Conferințe. Colaboratorul nostru, d-l inspector silvic *P. Fotoc* a ținut o conferință cu vederi. „Pe pământul făgăduinței” ne-a dat o seară plăcută, reconfortantă, d-l Fotoc rămânând pentru noi un povestitor neîntrecut.

Miercuri s'a dat *festivalul literar-muzical* al scriitorului *Lucian Costin*. „Geneza baladei bănățene”, făcând parte dintr'un studiu mai intens despre balada românească, a fost totuși interesant espusă. Harnicul conferențiar ne-a întreținut și cu recitări din valoroasele sale poezii, deasemenea a recitat d-l Gr. Bugărin un bănățan începător și cu talent nebănuț.

Comunicat.

Nr. 551/935.

In atenția Preoților cateheți.

Se aduce la cunoștință On. Preoțimi că lucrarea: *Hrislos în Școală* a diac. D. Călugăr s'a epuizat complect și suntem pe cale a tipări a doua ediție. În scopul acesta invităm On. preoțime, care a folosit această lucrare la catehizație să binevoiască a trimite până la 15 Februarie a. c. sugestiile, pe bază esperienței de până acum pentru îmbunătățirea lucrării în ediția nouă care se va tipări în cursul lunii Martie. Observările cateheților și orice sugetie de perfecționare a lucrării, se vor trimite la Consiliul arhiepiscopesc, pentru a fi utilizate de autorul lucrării.

Sibiu, la 21 Ianuarie 1935.

Consiliul arhiepiscopesc ort. rom. Sibiu.

Publicație.

Nr. 5522 20 Ianuarie 1935.

Se publică spre cunoștință generală că în ziua de **12 Februarie 1935 orele 10 a. m.** sa va ținea a 2-a licitațiune publică la sediul Garnizoanei Caransebeș pentru darea în întreprindere a acoperirii cu țiglă a Pavilionului 2 „B” din Cazarma Marele Voievod Mihai și o parte din Pavilionul Ofițeresc Regele Ferdinand din Garnizoana Caransebeș, în valoare totală de Lei 148.000 (una sută patru zeci și opt de mii).

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 72-83 din L. C. P. a Statului în condițiunile speciale și generale de ordin și administrațiune.

Garanția provizorie prevăzută în condițiunile speciale de ordine și administrațiune, se va depune la Casa de depuneri și consemnațiuni, iar la licitație se va prezenta recipisa casei, sau în numerar, efecte de stat, sau garanții de stat în valoare nominală.

Dosarul special compus din deviz, caietul de sarcini, condițiunile generale și speciale tehnice de ordin și administrațiune etc. se pot vedea de doritori în toate zilele și orele de lucru, în localul Batalionului 2 Grăniceresc, Pavilionul Ofițeresc Regele Ferdinand, etajul I, camera Nr. 69.

Comandantul Batal. 2 Grăniceresc
Lt.-Colonel **Iliescu.**

LOZURI

pentru Loteria de Stat

se pot căpăta în fiecare lună până la 14, adică până în ultima ziua înainte de tragere, la

GZIPSZER ADOLF, Caransebeș
Strada Dâlmei Nr. 18.

